

Obubožani paradiž

Amerika, ki je bila svojčas pravi raj, je postala zadnja leta, kljub temu, da je ostala še najbolj bogata dežela, tudi dežela največjega uboštva. V veliki pokrajini zahodne Virginije in Kentucky-ja letos spomladi ni hodilo 25 tisoč otrok v šolo. Ker žive v teh predelih večinoma sami rudarji, ki ne zaslužijo toliko, da bi lahko kupili svojim otrokom obutev, otroci zaradi mraza bosi niso mogli hoditi v šolo. Na tisoče ljudi in zlasti otrok strada in marsikdo je že umrl od oslabelosti, oz. pravilneje od lakote. Ogromno je število družin, ki so jih pogladi gospodari iz stanovanj. Vse te živijo sedaj na prostem v šotorih. Kaj bo, ko pride zima? Tisoče otrok ne pozna mleka, kljub temu, da se trudijo dobrodelne organizacije, da bi vsaj tem nedolžnim črvičkom pomagale, kolikor se pač da.

Še huje, kakor stiska pa je nasilje, ki vlada v teh pokrajinah, kjer so sami premogokopi. Preiskave so dognale, da lastniki premogovnih rudnikov s pomočjo domačih policijskih oblasti s krvjo uduše vsak poskus rudarjev, ki se upirajo sramotno nizkim mezdami in delovnim pogojem. Preiskava je dognala, da so uporne rudarje, ki se niso hoteli udati v svojo strašno usodo, bičali in

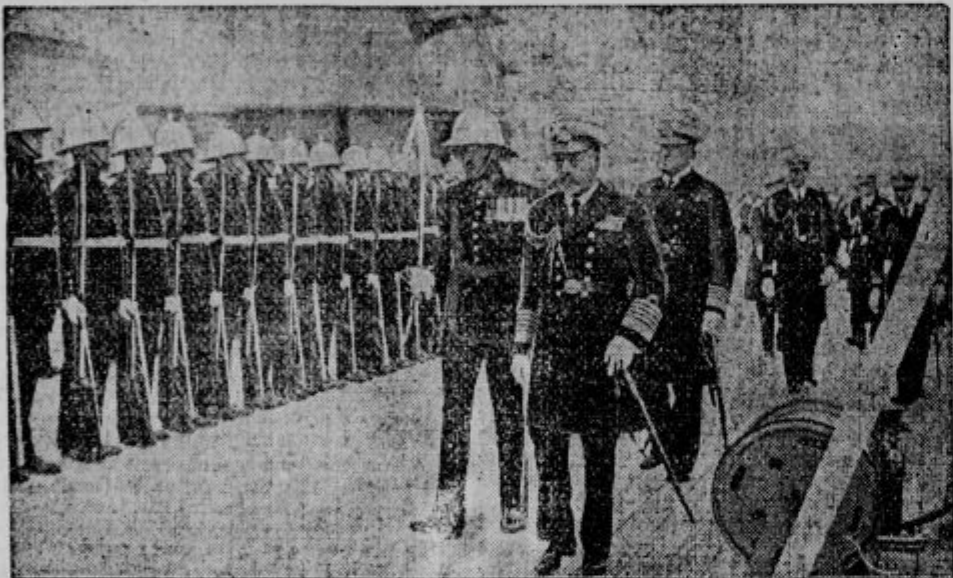
Kapitan Demesnil, ki je bil z redkimi mornarji rešen strašne usode, ki je zadela vseh 66 mornarjev, ki so se potopili s podmornico.

mučili čisto do smrti. Nešteto jih je pri mučenju izgubilo zavest, mnogo jih je pri tem tudi umrlo. Večino rudarjev pa policijske oblasti niso niti aretirale. Stražniki in zasebni stražniki rudnikov so navadno odpeljali rudarje kam v samoto, kjer so jih mučili toliko časa, da so se udali v svojo usodo. Če pa še vse to ni pomagalo, tedaj so navadno obdolžili take rudarje umorov ali drugih zločinov tako, da je bila njihova usoda zapečatenata.

Poseben slučaj, ki je vzbudil ogromno pozornost in povzročil, da so se tudi višje oblasti začele zanimati za strahotno življenje teh obupancev, je bil sledeči: V okraju Harlan je živel družina Appleman, ki pa ni delala v rudniku. V svojem velikodušju se je ta družina odločila, da bo, mesto da bi za svoje prihranke kupila avtomobil, raje pomagala s tem denarjem bednim rudarjem. Kupili so vagon zelja in ga začeli deliti med stradalajoče rudarje. Takoj so prišli očeta Applemana in ga obdolžili — komunizma. Ko je njegova žena vprašala odvetnika in zastopnika lastnika rudnika, zakaj se je to zgodilo, ji je rekel kar v obraz, da se je s tem Appleman osovražil pri lastniku rudnika. Iz tega jasno sledi, da smatrajo lastniki rudnikov lakoto za najboljše orodje, s katerim lahko potlačijo bedne rudarje.

Ko so v Kentucky-ju stavkali rudarji, se je zbralo v Los Angelesu 15 tisoč ljudi, ki so zborovali v velikanski dvorani, da pokažejo svoje sočustvovanje z ubogimi rudarji. Prav radi tega pa je vdrila policija v dvorano in razgnala ljudi s pendreki in bombami, ki povzročajo solzenje. Ker je prišlo mnogo pritožb radi divjega postopanja policije, je izjavil župan, da ni pravilno izražati simpatije ljudem, ki se upirajo »redu« v državi. Kljub temu pa so ga v občinskem svetu preglašovali in to dokazuje, da se je moralo zgoditi precej hudega, da so celo konservativni Američani bili proti postopanju policije.

V marcu je hotelo dvesto akademikov odpotovati v Kentucky, da se na lastne oči prepričajo, kakšne so razmere v tamošnjih revirjih. Odpotovali so lepo v redu, ko so pa prišli do meje, kjer so hoteli vstopiti v državo Kentucky, jih oboroženi stražniki niso pustili niti čez mejo. Kljub vsem ugovorom so se morali vrniti, ne da bi mogli stopiti le korak v ozemlje Kentucky-ja. To je nekaj nerazumljivega, saj se ne sme nobenemu ameriškega državljanu prepovedati potovanja po vseh Združenih državah. To se je pač moglo zgoditi le zato, ker imajo lastniki premogovnikov vso policijsko oblast v svojih rokah in s to vladajo s silo zatirane rudarje. Rudarji pa so v nekaki tihi meščanski vojni, ki pa zahteva vedno več žrtev, ne prinese pa niti najmanjše koristi. Lastnikom premogokopov so dovoljena vsa sredstva: oni ne puste rudarskih družin in otrok le stradati, ampak zavračajo tudi vsa darila v obleki in hrani, ki prihajajo iz drugih držav. Zanimivo pa je, da se Rdeči križ brani, da bi podpiral rudarje, če stavkajo, dasi je vsem znano, da rudarji ne zaslužijo niti toliko, da bi se mogli do siteda najesti.

Angleški kralj med mornarji. Angleški kralj je s prestolonaslednikom Waleškim princem pred kratkim pregledal angleško mornarico. Slika je posneta na kraljevi vojni ladji »Nelson«.

Bogati Chaplin

Med vsemi filmakimi zvezdniki na svetu je najbrž Charlie Chaplin najbogatejši filmski igralec. V letih svoje sijajne kariere si je nabral najbrž največje premoženje med vsemi. Po davkih, ki jih plačuje, bi moral imeti Chaplin sedaj najmanj 7 milijonov 680.000 dolarjev. Drugi umetnik, ki si je tudi nabral s svojimi nastopi v filmu mnogo denarja, je pa znani igralec Douglas Fairbanks, ki pa ima le 550.000 dolarjev premoženja.

Poroka nad ognjenikom

Iz Tokia sta se te dni odpeljala z letalom ženina in nevesta, ki sta peljala s seboj duhovnika, ki ju je poročil visoko nad bruhačim ognjenikom Fuji.

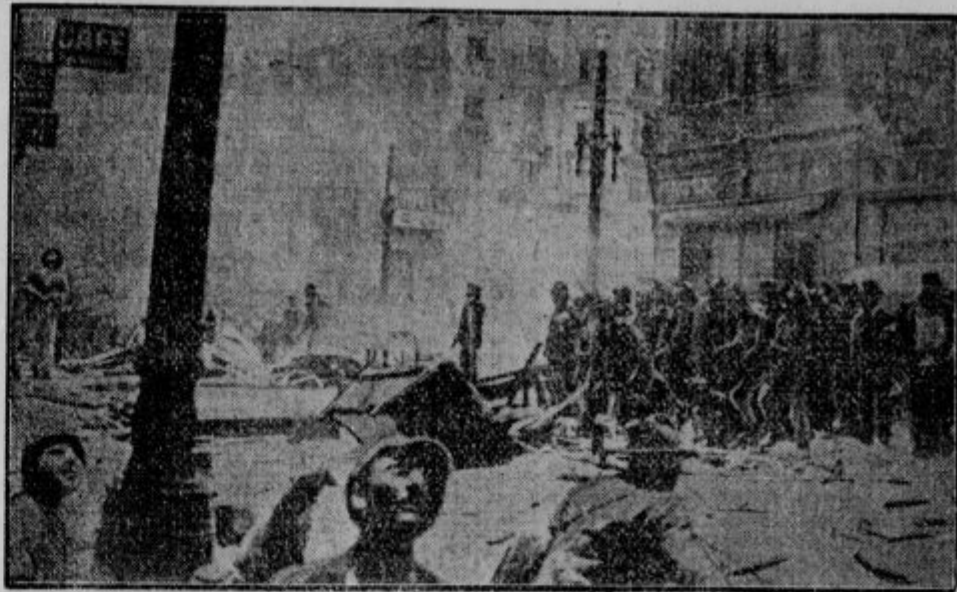
Tomaž Bafa junior, 19 let stari sin tragično umrlega kralja čevljev Bafa, ki je zapustil vse ogromno premoženje svojemu edincu.

Zavarovane roke

Znani violinist Kubelik je bil prvi izmed znanih godbenikov, ki si je dal zavarovati roke. Kmalu je našel več posnemovalcev in končno so si dali vsi znameniti violinisti in pianisti zavarovati svoje roke, s katerimi so služili kruh. Amerikanska zavarovalna družba, na katero se je obrnil Kubelik, da bi mu zavarovala njegove roke, je morala izdelati posebno tarifo. Po dolgih razgovorih s strokovnjaki in z zavarovalnimi tehnikami je izdelala sledečo tarifo: leva roka: trije srednji prsti po 272.000 frankov, palec 750.000 frankov in mazinca 220.000 frankov. Desna roka: srednji prst 272.000 frankov, kazalec 210.000 frankov, prstanec 90.000 frankov, palec 47.000 frankov. Desno roko so torej ocenili nižje kakor levo. Obe roki skupaj pa sta bili ocenjeni približno z dvema milijonoma frankov. Znani Paderewski pa si je dal svoji roki zavarovati za 3.700.000 frankov pri isti ameriški družbi. Letno pa plača na zavarovalnih premijah 250.000 frankov. Zato pa je prevzela zavarovalnica obvezo, da bo plačala vsak teden, kadar bo Paderewski nezmožen igrati, njemu odškodnino 250.000 frankov. Do danes ni zadela Paderewskega še nobena nesreča in vse ogromne premije je spravila zavarovalnica v svoj žep.

Kneževina Monaco

Neodvisnost male kneževine Monaco, katere najvažnejši predel je znani Monte Carlo, se je končala. Njen knez princ Louis ni imel nobene moči več, da bi mogel vzdržati red v svoji deželi. Kakor posnemamo po uradnem komuniqueju, je potrdil princ Louis, potem, ko se je pogovoril s francoskim notranjim ministrom, imenovanje podpredsednika francoske poslanske zbornice Bouillon-Lafonta za državnega ministra kneževine Monaco. S tem je seveda prenehala obstojati samostojna kneževina Monaco in je nastal iz nje francoski departement (okraj) Monaco. Sedaj se bo moral potruditi Bouillon-Lafont, da bo še rešil, kar se še rešiti da. Najprej namerava odpustiti polovico ravnateljev in uradnikov tamošnje banke, ostalim pa bo znižal plačo za 30%. S tem upa, da bo rešil novo nastali francoski okraj pred popolnim gospodarskim polomom.

Nemiri v Braziliji. V Braziliji je izbruhnila revolucija in vladne čete so se že večkrat spopadle z uporniki. Vse kaže, da v vseh južno-ameriških državah vedno bolj vre.

Radio in kino v Rusiji

Kako se današnja sovjetska Rusija poslužuje vseh najmodernejših pridobitev tehnike in civilizacije, je znano. Vse, kar je do danes izumil človeški razum, se tam pretehta, in če le količjak služi bojnemu namenu sovjetov — je sprejeto! Dve glavni smeri se jasno odražata v njihovem delovanju: uničenje gospodarstva in reda po svetu in uničenje нравnih opor, ki so edine zmožne, da dvignejo človeka iz težkega boja za vsakdanji kruh k višjim smotrom. Sami priznavajo, da je vera njih največji nasprotnik, zlasti zato, ker se ta ne bori z navadnim orožjem, ampak z orožjem ljubezni in samozataje. Zato ni čudno, če bide Rusija že petnajsto leto najstrašnejši kulturni boj, ki pa kljub temu še ni mogel izriniti iz ruskih src — vere.

Zato so se letos vrgli sovjeti z vso silo v ta boj za brezverstvo in pritegnili kot najvažnejša pomočnika radio in kino. Če je časopisje velesila, tedaj čutimo tudi pri nas, da sta že zrasla časopisju po svetu dva enakovredna tekmeča v kinu in radiu. Še silnejše velesile pa nameravajo napraviti iz njih sovjeti. Novi petletni načrt predpisuje za letošnje leto med drugim tudi zgraditev 45 novih močnih radio oddajnih postaj. Gotovo je, da se ta načrt ne bo dal tako lepo izpeljati, kakor računajo sovjeti, vendar je gotovo, da je radio v Rusiji že danes velesila. Po vsej Rusiji že delujejo takozvani radio-kroški in teh ni malo. Ti kroški omogočajo skupno poslušanje radio oddaj, nudijo neukim razlage itd. Samo moskovski radio-krošek ima danes že nad 300.000 članov. Po vsej deželi pa deluje 45.000 radio »dopisnikov«, ki posredujejo med postajami in njihovimi poslušalci, ki so v pretežni večini analfabeti. Ti pomagajo poslušalcem izbirati programe, omogočajo reportažne večere, javljajo pritožbe poslušalcev in omogočajo delati in vodijo razgovore o tem, kar prinaša radio. Zanimivo je, da pošta odpošilja in dostavlja vsa vprašanja in odgovore na radio postaje brezplačno. V Leningradu in drugih večjih mestih pa so radio oddajne postaje priključene tudi na telefonsko omrežje, tako da tisti, ki ima telefon, lahko posluša kar na telefonski slušalki vse, kar oddaja postaja.

Prav tako, kakor nameravajo povečati število radio postaj, hočejo sovjeti tudi povečati kinogledališče. L. 1931. je bilo v Rusiji že 30.000 kinogledališč, dočim jih je bilo tik pred revolucijo l. 1917 le 1045. V letošnjem letu pa nameravajo sovjeti zgraditi še 40.000 kinogledališč. Zato so dovolili v proračunu za letošnje leto 131 milijonov rubljev za povečanje kinotehnike, od katerih odpade 25 milijonov za nova gledališča. Prav »posebno lepih« dvoran za teh 25 milijonov najbrž ne bo mogoče zgraditi. Za 7 milijonov rubljev pa hočejo v bližini Moskve zgraditi posebno »radio in kino« mesto, ki bo imelo vse potrebne ateljeje za snemanje in izdelovanje filmov, šole za radio govornike in igralce, kakor tudi stanovanja za umetnike, ki bodo nastopali v radiu ali filmu.

Radio in film sta namreč doslej delovala v Rusiji pod skupnim vodstvom. V večjem krogu so navadno kazali hkrati en in isti film in radio je oddajal pred ali pa po predstavah še posebna predavanja, ki so pojasnjevala pokazani film, popravljala navedbe v filmu s točnejšimi podatki in dajale nasvete k temu, kar so ljudje videli v filmu. Tako je v splošnem postal film v Rusiji učna knjiga z živimi slikami, za katerih razlago v pristnem sovjetskem in brezbožnem duhu je poskrbel predavatelj v radiu.

In prav to — kino- in radio-šola — hočejo sedaj sovjeti kar najbolj posplošiti, tako, da bodo

mogli cepiti svojo ideologijo čim večjim množicam preprostega ruskega ljudstva.

Vseh teh 70.000 kino-gledališč nameravajo sovjeti najprej porabiti za izobrazbo strokovnih delavcev, ki bo pa po njihovem mnenju mnogo hitreje napredovalo kakor z običajnimi šolami in tečajji. Delavci so doslej dobili glavno izobrazbo po tečajih v radiu in radio je delavcem dajal celo nalogo in končno tudi izpitna vprašanja, na katera so morali delavci strokovno in pravilno odgovoriti in napisati. Te odgovore pa so poslali izpitni komisiji, ki je pregledala vposlani material. Zadnjo izpopolnitev strokovnega znanja pa mislijo sovjeti omogočiti prav z nazornimi poučnimi filmi.

Zabavnih filmov v Rusiji ne poznajo mnogo. Glavni program sestoji redno iz poučnih filmov. Pred kratkim je bil pred delavskim kinom lepak, ki je imel na programu ene predstave take filme: 1. Japonske metode pri pregledovanju in popravljanju lokomotiv (barvni film v 6. dejanjih!); 2. »Pazite, tovariši!« (Zgledi nesreč pri napačnem upravljanju električnih naprav); 3. »Traktor« — zabavni trik-film, ki ga je izdelala zveza tovarn traktorjev in 4. Zurnal, ki pokaže, kako napreduje sovjetska znanost, tehnika in industrija.

Če se bo sovjetom posrečilo ta načrt, potem bodo razpolagali s silnimi sredstvi, s katerimi bodo, enako kakor s časopisjem, še mnogo silnejše izpopolnili нравne temelje verne ruske duše.

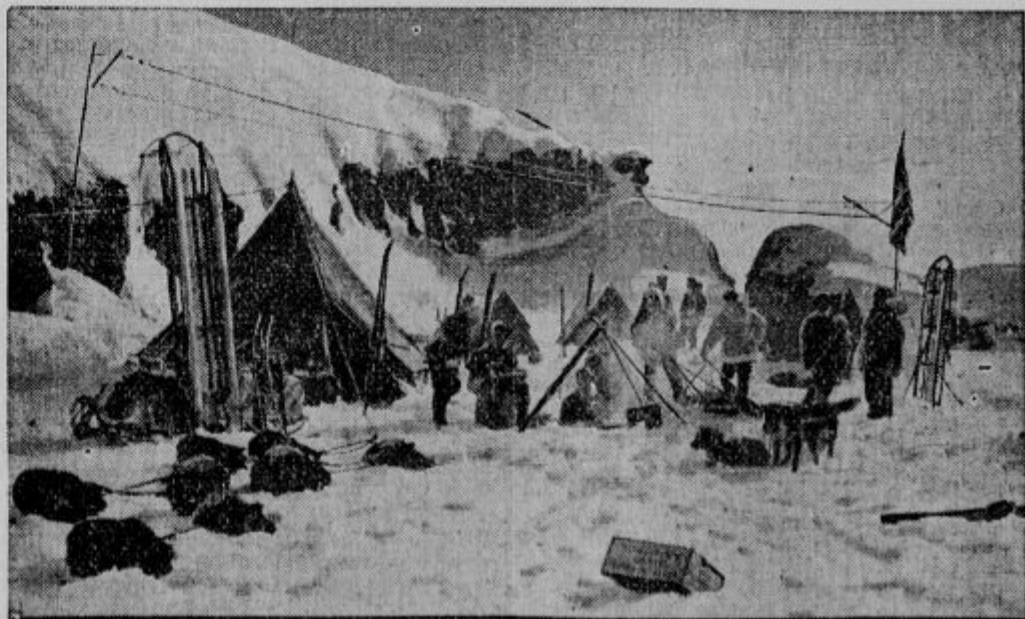
V Nemčiji stojijo tovarne. Velika tovarna lokomotiv in strojev v Chemnitzu stoji že nekaj let. Vsa tovarna je obsegala 116 poslopij in delavnic z 22 visokimi tovarniškimi dimniki. Ker tovarna stoji že delj časa in je postalo vzdrževanje zapuščenih stavb predrago, podirajo sedaj tovarno. Svojčas je delala v tej tovarni 800 uradnikov in 6000 delavcev.

V gostih.

»Res, izredno prijetno je bilo pri vas.«
»Še mnogo bolj prijetno bi bilo, pa so se prav vsi zabavni gostje opravičili, da se ne morejo odzvati našemu vabilu.«

*

»V kratkem si bom kupil nov avtomobil.«
»Kako to? Zakaj pa nisi zadovoljen s starim?«
»V resnici, ne zmorem več obrokov za stari avtomobil.«

Norvežani so zasedli Grönlandijo. Obalo vzhodne Grönlandije so zasedli Norvežani in tam napravili zasilno postajo. Par šotorov, radio antena in norveška zastava naj bi zadoščali. Danska je pa odpovedala ekspedicijo, ki namerava s policijo izgnati vsiljivce.

